

держави можна забезпечити стійкий розвиток економіки в умовах війни. У контексті вторгнення росії в Україну, інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств набуває особливої важливості для відновлення та розвитку економіки. Підприємці мають реалізувати можливості для відновлення та модернізації своїх підприємств, а також для запровадження новітніх технологій та підвищення конкурентоспроможності. Законодавство повинно сприяти стимулюванню інвестицій та інновацій у підприємницькому середовищі. Це включає в себе впровадження заходів, спрямованих на захист прав власності та інвестицій, а також на спрощення процедур управління та реєстрації підприємств. Держава в свою чергу повинна активно підтримувати підприємців у їхній інвестиційно-інноваційній діяльності. Це може бути здійснено шляхом надання фінансової підтримки, навчання та консультування у галузі управління та технологій, а також заохоченням інвестицій у перспективні сектори економіки. Загалом, інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах конфлікту вимагає комплексного підходу та спільних зусиль всіх сторін. Лише таким чином можна забезпечити стійкий розвиток економіки та створити умови для подальшого процвітання підприємств і країни в цілому.

Література

1. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60757453>
2. <https://yur-gazeta.com/golovna/chi-mozhlivi-investiciyi-pid-chas-viyeni.html>
3. https://www.researchgate.net/publication/377290178_Ukrainskij_biznes_v_umovah_vijni_sucasnij_stan_problemi_ta_slahi_ih_virisenna

УДК 339.5

Попіль А.П., здобувач освіти
Іщук М. А., науковий керівник, старший викладач
Державний податковий університет

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ НА РОЗВИТОК ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Попри другий рік повномасштабної війни фармацевтична галузь України не лише вистояла, а і змогла відновити ключові показники, а український народ продемонстрував неймовірну стійкість в цих непростих умовах. Також слід відзначити вражаючу стійкість української економіки. Навіть при тимчасовій окупації територій, втраті значної частини населення через міграцію та руйнуванні інфраструктури та підприємств, економіка країни розвивається швидкими темпами, що перевершує очікування, сформульовані на початку 2023 року.

Наразі, за оцінкою Світового банку, зростання внутрішнього валового продукту (ВВП) України за підсумками 2023 р. зафіксовано на рівні 4,8%. Національний банк України (НБУ) ще більш оптимістичний, за словами заступника голови НБУ, зростання економіки України за підсумками 2023 р. могло перевищити 5% завдяки більшим, ніж очікувалося, надходженням міжнародної фінансової допомоги, гарному врожаю, відсутності перебоїв в енергосистемі, новому морському коридору й адаптивності підприємців [1].

Обсяги роздрібної реалізації всіх товарів "аптечного кошика" за підсумками 2023 року склали 164 млрд грн, що відзначає зростання на 29% у порівнянні з 2022 роком (рис.1).

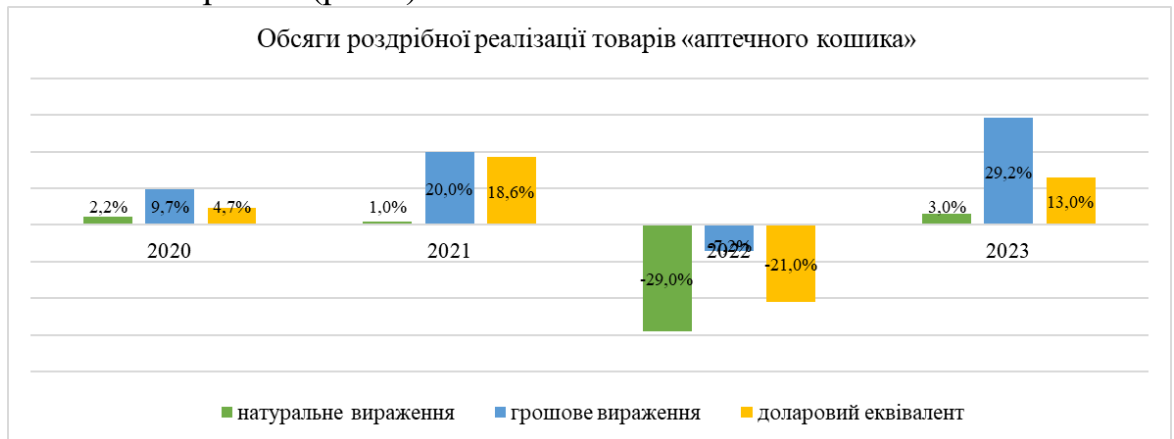

Рис. 1. Обсяги «аптечного кошика» [4].

За підсумками 2023 р. лідерами за обсягами аптечного продажу лікарських засобів та дієтичних добавок у грошовому вираженні стали компанії «Фармак», «Дарниця» і «Тева» (табл. 1). Усі компанії з топ-10 продемонстрували зростання обсягів аптечного продажу в грошовому вираженні.

№ з/п, рік				Маркетуюча організація	Приріст продажу у гривневому вираженні, %
2020	2021	2022	2023		
1	1	1	1	Фармак (Україна)	32,04
2	2	2	2	Дарниця (Україна)	40,4
5	4	4	3	Тева (Ізраїль)	23,9
6	5	3	4	Асіно (Швейцарія)	15,6
8	9	8	5	Київський вітамінний завод (Україна)	34,7
2	6	7	6	Корпорація «Артеріум» (Україна)	28,2
9	8	5	7	KRKA (Словенія)	20,1
7	7	9	8	Berlin-Chemie (Німеччина)	22,2
-	3	6	9	Sanofi (Франція)	8,9
10	10	10	10	Кусум Фарм (Україна)	26,7

Табл. 1. Лідери за обсягами аптечного продажу [4]

У 2024 році фармацевтичний ринок стартував з впевненими показниками, демонструючи позитивний розвиток у сфері роздрібного продажу лікарських засобів. Станом на 16.01.2024 року темпи збільшення

обсягів роздрібного продажу в грошовому вираженні складають 19%, а в натуральному — 2% [2].

Одним з ключових факторів, що впливає на розвиток фармацевтичного ринку України, є міжнародна торгівля фармацевтичними засобами. Україна є членом світової спільноти та активно взаємодіє з іншими країнами щодо обміну медичними та фармацевтичними продуктами. Важливо зазначити, що розвиток міжнародної торгівлі фармацевтичними засобами відкриває нові можливості для українських виробників, а також забезпечує доступ нашим громадянам до широкого асортименту якісних медичних препаратів за доступними цінами.

Якщо минулого року імпорт ліків скоротився на 37,8%, а продажі закордон склали \$1,9 млрд, то тепер вони демонструють зростання. Лідерами серед країн-імпортерів залишаються Німеччина, Індія та Франція. За перше півріччя 2023-го вони ввезли до України ліків на \$202,6 млн, \$86 млн та \$79,8 млн, відповідно. Десятка найбільших постачальників фармопродукції дещо змінилась – з 9-ї та 10-ї позицій, де перебували Китай і Польща, ці країни за останні 6 місяців посунули Угорщина і Туреччина.

Українська фармацевтика нарощує продаж продукції закордон. Після скорочення експорту на 24% у складному 2022-му через логістичні труднощі, втрату потужностей та вихід з ринків росії та білорусі, у першому півріччі 2023-го цей показник зростає. Якщо минулого року за перше півріччя було продано ліків на \$102,9 млн, то у 2023 – на \$128,4 млн.

Відновленню рівня попередніх продажів сприяє розширення географії присутності української фарми на зарубіжних ринках та вихід на нові. Зокрема, «Дарниця» у червні 2023-го почала експорт ліків до Австралії [5].

Лідером серед покупців вітчизняних ліків залишається Узбекистан, до якого Україна за перше півріччя поточного року експортувала фармпродукції на \$22,3 млн. За ним у першій трійці найбільших покупців українських лікзасобів розмістилися Литва (\$14,7 млн) та Казахстан (\$13 млн). Вісім з топ-10 напрямків експорту залишилися незмінними, а от два з них – Латвію і Бразилію – замінили Туреччина і Мексика [5].

Міжнародна торгівля відіграє важливу роль у розвитку фармацевтичного ринку України. Імпорт забезпечує доступ до широкого асортименту якісних медичних препаратів, а експорт стимулює зростання української фармацевтичної галузі. За 2023 рік обсяги "аптечного кошика" зросли на 29%. "Фармак", "Дарниця" і "Teva" продемонстрували зростання обсягів аптечного продажу. Темпи збільшення обсягів роздрібного продажу в грошовому вираженні у 2024 році складають 19%. За перше півріччя 2023 року експорт ліків з України зріс на 25%. "Дарниця" розпочала експорт ліків до Австралії.

Література

1. Аптечний продаж за підсумками 2023 р. Аптека online. URL: <https://www.apteka.ua/article/684747>.
2. Перспективи 2024: 6 світових фармацевтичних трендів, за якими варто стежити. Аптека online. URL: https://www.apteka.ua/article/686611?utm_source=smm_LinkedIn&utm_medium=apteka&utm_campaign=https://www.apteka.ua/article/686611.
3. У першій половині січня 2024 р. ринок демонструє позитивну динаміку. *Аптека online*. URL: <https://www.apteka.ua/article/685256>.
4. Аптечний продаж. *Аптека online*. URL: <https://www.apteka.ua/category/analitika/rinok/aptechnij-prodazh>.
5. Тенденції фарми 2023: Українська продукція домінує на ринку, а виробники нарощують експорт. *Mind.ua*. URL: <https://mind.ua/publications/20263247-tendenciyi-farmi-2023-ukrayinska-produkciya-dominue-na-rinku-a-virobniki-naroshchuyut-eksport>.

УДК 339.5

Голуб Х. А., здобувач освіти
Іщук М. А., науковий керівник, старший викладач
Державний податковий університет

ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС

Україна є європейською країною і прагне до членства в ЄС. Наразі їй надано статус країни-кандидата на членство. Однією зі сфер зближення та співпраці між Україною та ЄС є взаємна торгівля товарами та послугами. Цьому сприяє зручне географічне розташування України та наявність спільних кордонів з деякими країнами-членами ЄС.

На сьогоднішньому етапі дуже актуальним є майбутнє розширення Європейського Союзу. В 2022 році Україна подала заявку на вступ до ЄС з метою поступової інтеграції в єдиний ринок ЄС. Згідно з опитуванням, проведеним компанією «Ifor Group» в 2022 році серед громадян ЄС, у Польщі кількість прихильників щодо вступу України в ЄС склала 92 % з опитаних респондентів, в Португалії — 87 %, в Естонії — 83 %, в Литві — 82%, в Ірландії — 79 %, в Італії — 71 %, у Німеччині — 68 %, у Франції — 62 %. Найбільш скептично до вступу України ставляться угорці, де цю ідею підтримали тільки 48 % респондентів [1].

Одним з ключових показників міжнародної співпраці між країнами виступає торгівля товарами. Обсяги зовнішньої торгівлі України за останні 4 роки демонстрували як суттєве зростання, в 2021 р., так і значне скорочення, пов'язане безпосередньо з початком війни в країні.